

Ivić, Milka

Povodom izlaganja A.Ja. Mihneviča o sintaksički relevantním "klasama leksema"

In: *Otázky slovanské syntaxe. II, Sborník symposia "Strukturní typy slovanské věty a jejich vývoj"*, Brno 20.-22.10.1966. Bauer, Jaroslav (editor). Vyd. 1. Brno: Universita J.E. Purkyně, 1968, pp. 166

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/120061>

Access Date: 26. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

**POVODOM IZLAGANJA A. JA. MIHNEVIČA
O SINTAKSIČKI RELEVANTNIM „KLASAMA LEKSEMA“**

Kolega Mihnevič vrlo umesno ukazuje na to koliko je potrebno detaljno proučiti sva ona semantička obeležja reči koja se manifestuju kao relevantni faktori u organizovanju pojedinih sintaksičkih struktura. Svakako je karakteristična činjenica da predstavnici generativne gramatike danas uvode semantičko obeležje „ljudskog“ (u njihovoj terminološkoj praksi: *human*) kao relevantni kriterij pri strukturalnoj deskripciji sintaksičkih modela. Obeležje *human* odigralo je svakako odlučujuću ulogu u evoluciji pojedinih slovenskih rečeničnih tipova. U okviru pasivne konstrukcije modernog srpskohrvatskog, recimo, instrumental se može uvesti samo pod uslovom da je u pitanju imenica koja ne znači živog stvora (može se npr. reći *pismo je napisano olovkom*, ali ne i **pismo je napisano mnome*). To znači da je, u poređenju sa današnjim ruskim, ili sa nekadašnjom opšteslovenskom situacijom, srpskohrvatski postao, u toku svoje evolucije, siromašniji za jedan strukturalni tip (izostaje pasivna konstrukcija s identifikovanim agensom). Da se sposobnost samostalnog izvođenja akcije i semantička osobenost označena terminom *human* ne interpretiraju kao identično semantičko obeležje u jezičkom osećanju slovenskih govornih predstavnika ilustruje, pored ostalog, i činjenica da je na slovenskom jezičkom terenu izrasla specijalna konstrukcija tipa *vetrom sormalo kryšu* za slučajeve kada je u pitanju samoaktivna pojava koja nije istovremeno i živ stvor.